

Historie požárního sboru v Mostech u Jablunkova očima pamětníka Vladislava Kufy

Narodil jsem se v rodině Kufů na Velké Louce. Když jsem trochu povyrosl, objevil jsem ve stavení „fajermanský mundur“. Zvědavě jsem se ptal rodičů, co je to, a bylo mi vysvětleno, že je to tatínkův stejnokroj od „fajermanů“ (požárníků). Byla to čepice (rogatka), opasek a sekerka. Poté, co jsem se oženil, přestěhoval jsem se do Mostů u Jablunkova. Vzal jsem si slečnu Brozdovou a její bratr si vzal mou sestru Marii. Obě svatby se konaly společně v jeden den. Zábavu pořádali požárníci v kulturním domě „Kasowém“. Bratr mé manželky byl požárníkem a tak mě přemluvil, abych se jim také stal.

V té době byly v Mostech dva sbory požárníků. Jeden český sídlil na „Přigoně“ směr na Šragi u majitele Fokse ve stodole. Byla tam požární zbrojnice. Polský sbor požárníků sídlil „Na kopečku“ u hostince Čudek. Já jsem se stal požárníkem až po tom, co jsem postavil rodinný domek.

Pamatuji si, že kdysi kolem roku 1957 měli požárníci nehodu u „Michalkule“. Neměli ještě tenkrát cisternu, měli jen auto značky Praga RN. Požárníci povyskakovali, ale jeden z nich tam ztratil botu. Šel ji hledat, ve tmě neviděl, a tak si posvítíl zápalkou. Auto vybuchlo a shořelo.

Kolem roku 1967 dostali požárníci auto starší značky Tatra 805. Jelikož neměli řidiče, přišli za mnou, abych jim dělal řidiče a tak jsem se stal požárníkem a jsem jim až do dnešních dnů.

Na základě i této příhody pamatuji i těžké chvíle, kdy požárníci ztratili důvěru občanů. Na jakékoli akce, které uspořádali, lidé nechodili. Jako například na kácení máje přišly jen 3 páry. Zachránila nás hudba, která si nevzala peníze s tím, že to bude považovat za zkoušku. Dělal se také ples v sokolovně, ale zase přišlo jen pár návštěvníků. Podpora z národního výboru nebyla žádná. Když bylo potřeba vyměnit pneumatiky, bylo nám doporučeno, ať uděláme zábavu a výdělek použijeme na nákup náhradních dílů do vozidla, za které zodpovídal místní národní výbor.

pokračování na str. 2 >>

KALENDÁŘ AKCÍ

- **1. 6.-23. 6.**
Má vlast cestami proměn
Výstava fotografií zachycující proměny různých míst v naší vlasti, Místní knihovna, 558 368 014
- **2. 6.-10. 7.**
Valašské roubenky na dlani
Výstava modelů dřevěných staveb a lidové architektury Bohdana Gallata, Setkání s autorem 2. 6. v 16:00, Dřevěnka na Fojtství, www.gotic.cz, 558 341 586
- **2. 6.-10. 7.**
Beskydský folklór
Výstava fotografií Marcela Kunze z folklorních slavností v regionu, Setkání s autorem 2. 6. v 16:00, Dřevěnka na Fojtství, www.gotic.cz, 558 341 586
- **24. 6., 16:30**
Historie místních názvů - lokalita Filůvka
Odpolední vycházka, sraz 16:30 na autobusové zastávce Mosty u Jablunkova, Šance - škola, Místní knihovna, 558 368 014
- **30. 7. v 18:30 - změna termínu!**
Vlak do nebe
Obnovení předprodeje vstupenek na retromuzikál v informačním centru, 130 Kč

INFORMACE Z OBECNÍHO ÚŘADU

BLAHOPŘEJEME SKLADAMY ŽYCZENIA

Blahopřejeme občanům,
kteří se v měsíci červnu 2020
dožívají životního jubilea:

92 let:

Marie Czeczotková

91 let:

Helena Byrtusová

85 let:

**Emilie Vojtylová
Jozef Jopek**

80 let:

**Helena Hamroziová
Emilie Karchová**

**Přejeme hodně zdraví
a osobní pohody!**

Výzva k oznámení stavu vodoměru pro pololetní plátce

Vyzýváme odběratele pitné vody, kteří jsou napojeni na obecní vodovodní řady a majitele nemovitostí napojené na kanalizační řadu, aby oznámili stav vodoměru do **15. 6. 2020**. Tato výzva se týká těch, kteří mají nastaveno pololetní vyúčtování.

kontakty:

p.macurak@mostyujablunkova.cz,
558 337 919

Digitální tabule

Milí spoluobčané, nabízíme vám možnost zveřejnění informací na digitálních tabulích umístěných v autobusových zastávkách v naší obci. Na adresu ic@gotic.cz můžete zaslat pozvánky na akce nebo inzerci. Cena za zveřejnění po dobu 1 měsíce je 1000 Kč, od placení jsou osvobozeny příspěvkové organizace obce, místní spolky a nevýdělečné organizace a smuteční oznámení. Věříme, že rádi využijete tuto moderní digitální formu reklamy. Další info: 558 341 586, 603 825 226.

>> pokračování ze str. 1

Když se stavěla nová požární zbrojnice, byla spousta nevraživosti a připomínek (i ze strany některých lidí z místního sokolu). Například, že nebude přes novou požární zbrojnici vidět na sokolovnu. A tak se postavila budova bez sušičky a bez věže. Museli jsme proto hadice sušit částečně na zemi. Byly tam dvě garáže, jedna byla pro hasiče a druhá sloužila hospodskému Bujakovi.

Až se vyměnilo vedení MNV, nový předseda se tak trochu zastal požárníků a sehnal jim starší auto značky CAS-25. Byla to sice cisterna, ale v tak dezolátním stavu, že jsem s ní nemohl dojet z Frýdku-Místku do Mostů. Co jsme mohli, to jsme si posháněli (náhradní díly a tak) přes našeho požárníka Kohuta Antonína z ČSAD. Ještě před normalizací v 70. letech, kdy k nám byli dosazeni členové KSČ, se stala věc, se kterou nikdo nepočítal. Byl zatčen jeden z našich členů, pan Jan Brozda, požárník tělem i duší. Bylo mu sděleno obvinění za velezradu, když u něho našli fotku tunelu. Přitom to byla fotka, podle které nám měl podnik KOHINOR vyrobit upomínkové předměty. Za velezradu dostal 5 let ve věznici Mírov. Odseděl si polovinu trestu, ale do sboru jsme ho nemohli vzít hned zpět, bylo to možné až po nějakém čase.

Finanční prostředky se zajišťovaly z různých akcí. A přišel čas, kdy jsme museli rekonstruovat zbrojnici, udělat sušičku a topení. Jednou, když byly velké mrazy, přišel jsem do garáže po odpolední směně, byl takový mráz, že se mi nepodařilo požární auto nastartovat. Počkal jsem na autobus, který jel na Hrčavu, abych poprosil šoféra o vytažení autobusem našeho požárního auta z garáže. Teprve pak jsem mohl všechnu vodu vypustit z celého vodního systému. Bylo zřejmé, že musí proběhnout rekonstrukce střechy včetně sušičky hadic a ústředního topení.

Mezitím probíhalo cvičení družstev a žáků, kterých se vystřídal za ta léta nepočít. Ale jen málo jich zůstalo, aby posílili dobrovolné hasiče. Na stoleté výročí založení hasičského sboru byly pozvány delegace z okolních vesnic a také hodně veřejných činitelů. Slavnost proběhla v restauraci na Grůni, kde byla připomenuta celá historie hasičského sboru od roku 1913 a při té příležitosti byla udělena vyznamenání. Mezi vyznamenanými jsem byl i já. Nejvíce mě dojalo, když mi předával vyznamenání Svatého Floriána můj bývalý žák. Potěšil mě velký potlesk a ovace. A v loňském roce jsem byl vyznamenan na hasičském zámku v Příbyslavi udělením nejvyššího titulu Zasloužilý hasič.

Dnes jsem jen zasloužilý hasič v důchodu, ale jsem strašně pyšný na všechny hasiče v Mostech a na to, co vše udělali v poslední době. Vždy, když projíždím Mosty, tak zastavím před zbrojnicí a zavzpomínám na celou mou práci u mosteckého požárního sboru.

Vladislav Kufa

Podílejte se na kvalitě a dostupnosti sociálních a návazných služeb ve Vaší obci

Místní akční skupina MAS Jablunkovsko z. s. Vám nabízí možnost podílet se na zkvalitnění sociálních a návazných služeb v obci i v celém regionu Jablunkovska. Zajímají nás Vaše názory, inspirace a postřehy, co Vám v obci chybí, co by se dalo zlepšit v péči o seniory, handicapované, rodiny s dětmi, děti a mládež a Vás samotné. Průzkum bude probíhat formou dotazníku, který od 1. 6. 2020 lze vyplnit v elektronické verzi přístupné na stránkách obce www.mostyujablunkova.cz a na stránce www.masjablunkovsko.cz/dotaznik-srps. Tištěnou verzi tohoto dotazníku si můžete vyzvednout na podatelně obecního úřadu, v Gorolském turistickém informačním centru nebo Místní knihovně a na těchto místech do 31. 7. odevzdat.

Výsledky dotazníků budou pro nás inspirací při plánování sociálních a návazných služeb a jejich rozvoji ve Vaší obci.

Děkujeme za Vaši spolupráci a těšíme se na Vaše inspirativní názory.

Mgr. Petr Karlubík
MAS Jablunkovsko, z. s.

DOPISY OBČANŮ

Poděkování

Jsem rodák z osady Filůvka v Mostech u Jablunkova. Je mi 82 let. Bydlím s rodinou v Dobré. Do mého rodného domu na Filůvce jezdím celý život. Po celou tu dobu, přímo tam na Filůvce, byla velmi špatná a neudržovaná komunikace na soukromých pozemcích. Letos po Velikonocích jsem tam s manželkou přijel přežívat období coronavirové izolace. Byl jsem velmi mile překvapen, když hned za lesem Českých lesů, při vjezdu na počátku Filůvky („V Zátku“) jsme najeli na krásnou novou asfaltovou silnici. Něco takového jsme tam od r. 1951, kdy přístupová silnice do této osady byla vybudována, neměli.

Děkuji a určité i jménem Filůvčanů a návštěvníků osady, vedení obce Mosty u Jablunkova, za tuto krásnou cestu. Cesta zpříjemní cyklotrasu „Geopark Megoňky - Šance“, jejíž součástí je i Filůvka, která je zajímavá svou krásnou přírodou, 7ha přírodní památkou a hezkou vyhlídkou na panorama Malé Fatry.

Bylo by velmi vhodné, aby i České lesy jejich cca 1km úsek této silnice na Filůvku také takto upravily.

Gavlas Ladislav
ladislavgavlas@volny.cz

Děkovný dopis

Vážený pane starosto, místostarosto, vážené zastupitelstvo, touto cestou bychom Vám chtěli velice poděkovat za schválení koupi bývalého hotelu na Šancích. Velice si vážíme Vás zastupitelů, kteří jste vyslyšeli naše obavy a jste ochotni situaci řešit. Velice oceňujeme, že jste se začali naší situaci zabývat a po mnoha letech se našel někdo, kdo byl vůbec ochoten se na tento problém zaměřit.

Především bychom chtěli poděkovat panu místostarostovi za jeho rychlou a ochotnou reakci k řešení tohoto problému.

Ještě jednou velice děkujeme. A přeje Vám, po poslechu zvukového záznamu ze zasedání zastupitelstva, především pevné nervy a nadále chuť pracovat pro naši obec a především pro nás občany.

Velice Vám děkujeme
Monika a Tomáš Ruszovi

Cukrárna TADEK - v provozu 21 let

Pamětníci si možná ještě dnes vzpomenu na starou budovu, která existovala před vybudováním cukrárny, kde byla mimo jiné zelenina, kde se zpracovávala jablka na mošt a poté budova nějakou dobu stála nevyužitá ladem. Pohled na zchátralý objekt neskýtal zvláštní potěšení.

Můj otec byl vyučený číšník a celý život pracoval v pohostinství. Jeho snem vždy bylo podnikat ve vlastním objektu, a tak už jako důchodce koupil v roce 1992 tuto budovu a část pozemku od PZKO. Z vlastních úspor a důchodu za cenu velkého pracovního úsilí vybudoval nový objekt - nynější cukrárnu - a tím dosáhl životního cíle.

Dělal to nejen pro splnění svého snu či vidinu výděлку, ale také pro občany obce, o kterých byl přesvědčen, že si zaslouží, aby měli v centru obce k dispozici cukrárnu s vlastní výrobou zákusků a možností posezení u kávy. Cukrárna v této podobě je v provozu od dubna 1999. Již jako důchodkyně jsem po svém otci cukrárnu provozova-

la 8 let a nyní jsem se rozhodla svou podnikatelskou činnost ukončit.

Vzhledem k tradici, kterou cukrárna získala, a přání mého otce, aby jí vybudovaná cukrárna mohla sloužit i v budoucnu dalším generacím, měla jsem zájem najít firmu, která by se zavázala, že bude v cukrářské výrobě pokračovat a zachová provoz. Takto byla nabídka zveřejněná realitní kanceláří od května roku 2019. Zájemcům, kteří s podmínkami zachování provozu souhlasili, jsem přizpůsobila i nabídkovou cenu, avšak nakonec nabídku odmítli.

Naopak o můj objekt projeвили poměrně značný zájem asijské obchodníky, a to za podstatně vyšší cenu, než za jakou jsem jej nabízela prostřednictvím realitní kanceláře.

Dospěla jsem k názoru, že vzhledem k tomu, že objekt je umístěn přímo v centru obce, v bezprostředním sousedství kostela a Domu PZKO, nabídla jsem odprodej nemovitosti Obci Mosty u Jablunkova, která by mohla tento objekt smysluplně využít, pokud možno co nejbližší původnímu účelu, pro který byla stavba postavena, a bude mít v souladu se záměry obce využití objektu pod kontrolou.

Určitě mi není lhostejné, že jsem se musela vzdát rodinného podnikání, ale dospěla jsem k názoru, že nastal čas si odpočinout, a pokud to bude možné, alespoň trochu si užít důchodu, jako každý, kdo je v mých letech.

Touto cestou chci proto velmi poděkovat Zastupitelstvu obce Mosty u Jablunkova za to, že se rozhodlo mé nabídky využít a objekt cukrárny „U Tádka“ koupit. Jsem přesvědčena, že nynější vedení obce skýtá záruku, že zakoupený objekt bude využit co nejlépe v zájmu celé obce a jejích občanů.

Irena Hrubešová

INFO Z DŘEVĚNKY

tel. 558 341 586, www.gotic.cz

ZLEPŠUJEME SLUŽBY INFORMAČNÍHO CENTRA

V letošním roce naše infocentrum opět naplánovalo několik aktivit, kterými chce vylepšit služby pro turisty. K tomu nám pomůže získaná dotace z rozpočtu Moravskoslezského kraje na projekt „Podpora TIC Mosty u Jablunkova 2020“ ve výši 120 000 Kč. Připravujeme nové tržací mapy, letáčky propagujících možnosti pro cyklisty na elektrokolech, reklamní baner propagujícího aktivity IC a aktualizaci webu www.gotic.cz.

Zlepšení propagace navazuje na rozvoj elektromobility a bezbariérového turismu, který se GOTIC snaží rozvíjet ve spolupráci s krajským úřadem díky půjčovně elektrokol. Návštěvníci si u nás můžou zapůjčit celkem 8 elektrokol – 2 městská, 2 trekingová a 4 horská. Elektrokola půjčujeme po předchozí dohodě: 558 341 586, 603 825 226 (kvůli rezervaci a přípravě kola). Podrobnosti najdete na našem webu.

VALAŠSKÉ ROUBENKY NA DLANI A BESKYDSKÝ FOLKLÓR V DŘEVĚNCE

Na červen máme pro Vás připraveny dvě výstavy. Jedna vás seznámí s architekturou valašských dřevěných staveb prostřednictvím nádherných modelů Bohdana Gallata a ta druhá vás jistě pobaví záběry z různých folklorních akcí konaných v našem regionu okem fotografa Marcela Kunze.

Bohdan Gallat se již dlouhou dobu zajímá o historii, lidové stavitelství a práci se dřevem, a tak není divu, že tato kombinace koníčků vyústila tvorbou krásných modelů dřevěnic, roubenek a dřevěných kostelů. Návštěvníci výstavy s názvem „Valašské roubenky na dlani“ můžou pozorovat různorodost lidového stavitelství a architektury z různých částí Čech, Moravy a Slezska na jednom místě. Každý model je zhotoven jako originál vč. roubení, krovů, dřevěných šindelů, kabřinců, makovic a dalších prvků lidového stavitelství. Tvorba samotná snoubí práci řezbářskou, stolařskou i tesařskou, sa-

MOSTY U JABLUNKOVA

mozřejmě v daných rozměrech. Modely zhotovuje podle fotografií, nákrešů, projektové dokumentace, plánů apod. v poměru 1:30.

Výstavu fotografií Beskydský folklór připravil profesionální fotograf Marcel Kunz. S fotografií začínal v devadesátých letech minulého století, kdy byl členem třineckého foto klubu pod vedením Rudolfa Homy. Minimálně jednou ročně vystavuje fotografie v rámci činnosti třineckého fotoklubu a občas pořádá i autorskou výstavu. A tak je tomu právě v červnu v naší dřevěnce. Výstava „Beskydský folklór“ vám připomene různé folklorní akce tak, jak je vidí a jak se je podařilo zvečnit panu Kunzovi objektivem fotoaparátu.

Srdečně Vás zveme na setkání s autory obou výstav v úterý 2. 6. v 16:00 hodin. Prosíme o dodržování hygienických pravidel při návštěvě výstavy: maximálně 7 návštěvníků najednou s rozestupy 2 m s výjimkou členů domácnosti, provedení dezinfekce rukou u vstupu na výstavu. Děkujeme

PŘIHLASTE SE DO SOUTĚŽE O NEJLEPŠÍ GULÁŠ

Přestože nad pořádáním letních akcí visí velký otazník z důvodu nutnosti dodržovat stanovená hygienická opatření, my věříme, že druhá polovina prázdnin již bude klidnější a umožní nám oblíbenou akci Mostořské léto & dlátka & guláše uspořádat. Hvězdou připraveného programu je Adam Ďurica, vystoupí také Liberda Gang, Bohuš Matuš a kapela Sagar.

Akce proběhne 22. srpna a v rámci ní i 5. ročník soutěže ve vaření kotlíkových gulášů. Soutěž „Mostořské guláše“ je určena široké veřejnosti, tedy i vám všem, kdo zrovna čtete tyto řádky. Proto neváhejte, zapojit se můžete buď jako jednotlivec nebo družstvo. Loni se do vaření guláše přihlásilo 15 týmů a my pevně věříme, že i letos se rádi zapojíte! Všem budeme držet palce a pokusíme se zajistit i pěkné ceny. Prosíme všechny zájemce, aby se přihlásili do 15. července v GOTICu.

VLAK DO NEBE

Nový termín dlouho avizovaného muzikálu je 30. 7. 2020 v 18.30 hodin. Dříve zakoupené vstupenky jsou platné. Kdo si je ještě nestihl zakoupit, může tak učinit v předprodeji v informačním centru za 130 Kč. Mládež do 15 let má vstup zdarma. Počet míst je díky hygienickým pravidlům pro pořádání akcí omezen, neváhejte proto s nákupem vstupenek.

KDY SE BUDE OTEVÍRAT NÁVŠTĚVNICKÉ CENTRUM OPEVNĚNÍ ŠANCE?

Určitě (asi) všichni víte, že se Návštěvnícké centrum na Šancích mělo slavnostně otevřít v sobotu 16. května. Situace kolem epidemie koronaviru a nařízení vlády však plánovanému otevření zamezily. Přesto i nadále jak to situace dovoluje, probíhají přípravy jeho otevření, které plánujeme v první půli června. Aktuální informace budeme postupně zveřejňovat na facebookovém profilu **Historické opevnění ŠANCE Mosty u Jablunkova** a na webu Gorolského turistického informačního centra.

KONTAKTY NA NAŠE POBOČKY:

Gorolské turistické informační centrum (dřevěnka):
558 341 586, 603 825 226,
www.gotic.cz

**Návštěvnícké centrum
opevnění Šance:**
596 412 068, www.gotic.cz/cs/sance

Místní knihovna:
558 368 014, <http://naseknihovna.cz/mostyujablunkova>

Alena Kolčárková, ředitelka GOTIC

KULTURA

Informace z knihovny

Milé čtenářky a čtenáři, po odmlce jsme od 27. 4. opět otevřeli knihovnu pro veřejnost, i když v omezeném provozu. Od června v souvislosti s postupným uvolňováním hygienických podmínek si budete moci již sami vybírat knihy a obnovujeme také další služby jako tisk, kopírování. I nadále platí, že pokud si knihy předem objednáte emailem, budete je mít připraveny k odběru a nemusíte se v knihovně zdržovat. Přece jen bude i nadále nutné dodržovat maximální počet osob v prostorech knihovny a vzájemné roztupy. Knihy, které naši čtenáři vracejí, jsou vždy umístěny na 4 dny do karantény. Nemusíte se tedy obávat, že půjčované knihy jsou infekční.

Jednou s prvních aktivit, kterou nabízíme v knihovně, je již v dubnovém zpravodaji avizovaná výstava Má vlast cestami proměn. Budete si ji moci prohlédnout od 1. do 23. června ve výpůjční době, tzn. každý pracovní den kromě středy od 10:00 do 17:00.

Výstavu již několik let pořádá Asociace Entente Florale CZ – Souznění, z.s. Při naší svědectví o proměnách zanedbaných míst a sídel v naší vlasti v daném roce. Dokumentuje, jak se chátrající stavby mění v důstojné objekty, jak dostává veřejný prostor novou tvář. Výstava se skládá z plakátů, na kterých je prostřednictvím fotografií zachycen stav staveb, památek, objektů nebo i parků a zákoutí před rekonstrukcí a po ní. Jeden z plakátů je věnován proměnám v Mostech u Jablunkova, opravě výpravní budovy železniční stanice.

V době, kdy jste nemohli navštívit knihovnu, jsme police „provětrali“, opotřeбенé knihy vyřadili, některým dali nový kabát. Do knižního fondu byly zakoupeny novinky a k dispozici jsou i nové knihy poskytnuty třineckou knihovnou.

*Těšíme se na Vaši návštěvu,
Hedvika Onderková a Jana Kowalová*

Zapojte se do soutěže o nejlepší snímky naší obce!

Obec Mosty u Jablunkova vyhlásila v březnu 1. ročník fotografické soutěže s názvem „**Fotím Mosty u Jablunkova**“ s cílem získat pěkné, neokoukané snímky pro jejich další bezplatné využití k propagaci či v tisku, a také pro vydání stolního kalendáře na rok 2021.

Jak už jsme Vás v březnovém vydání zpravodaji informovali, soutěž je otevřená pro každého příležitostného fotografa, fotoamatéra bez rozdílu věku. Stačí jen zaslat jednu až tři fotografie tematicky se vztahující k Mostům u Jablunkova. Snímky můžeme zachycovat krajinu a přírodní zajímavosti v kterémkoliv ročním období, místní architekturu, společenské, kulturní a sportovní akce pořádané v obci (od roku 2017), celkové pohledy, panoramata, kreativní foto apod. Fantazii se meze nekladou.

Přijměte naši výzvu a zapojte se do fotosoutěže. V tomto prvním ročníku soutěže necháváme téma z pohledu fotografických žánrů rozsáhlé, aby si každý našel to své. Nejvyšší nadějí na vítězství nemusí mít dokonale technicky zvládnutá fotografie, cení se i nápaditost obsahu. Pojďte tedy fotit a prezentujte nám svoji kreativitu. Pokud máte nafoceno, neváhejte se „pochlubit“, zajímají nás vaše úlovky, nejlepší s potěšením odměníme. A jak již bylo

řečeno, z fotografií bude v závěru roku 2020 vytvořen kalendář.

A co je hlavní: můžete vyhrát pěkné ceny. Nejpěknější snímky bude vybírat široká veřejnost i odborná porota. Obec následně ocení autory 5 nejpěknějších snímků, o nichž rozhodne veřejnost, a autory 3 fotografií, které vybere odborná veřejnost. Hlasování bude možné během výstavy soutěžních snímků v místní knihovně v době od 23. 7. do 20. 8. 2020.

Těšíme se na snímky vás všech, kdo máte rádi Mosty u Jablunkova a věříte, že právě ta vaše fotografie nemůže chybět při prezentaci naší obce. Přejeme mnoho štěstí pro zachycení vítězné fotografie!

Název: Fotím Mosty u Jablunkova

Téma: Zajímavé turistické cíle

Termín: 15. 3. 2020 – 15. 7. 2020

Vyhlašovatel:

Obec Mosty u Jablunkova

Účastníci soutěže:

amatérští fotografové bez rozdílu věku

Způsob zaslání fotografií:

pouze elektronicky

Vyhlášení vítězů: 22. 8. 2020 na akci

Mostořské léto & dlátka & guláše

Podrobnosti, pravidla a přihláška:

na webu www.mostyujablunkova.cz

Dotazy posílejte:

fotosoutez@mostyujablunkova.cz

Redakční rada

ŠKOLY

Knížka mého dětství

Již pár let jsem přemýšlela, jak ještě více posílit spolupráci rodičů s naší školou. V hlavě se mi zrodil nápad oslovit rodiče svých prvňáčků s tím, zda by navštěvovali 1. B třídu jednou za měsíc, kde by dětem představili knížku, kterou si četli, když byli v jejich věku a úryvek z ní malým posluchačům přečetli. Byla jsem mile překvapena, jak se rodiče do mého plánu zapojili. Začali jsme v říjnu a bohužel náš projekt ukončil koronavirus, díky němuž se školy na několik týdnů uzavřely.

Rodiče, kteří nás ještě v době otevřených škol navštívili, byli vždy skvěle připraveni. Ukázali dětem nejen své knihy a přečetli z nich, ale také své vyprávění doplnili o zážitky z dětství, popřípadě měli nachystané pracovní listy k textu či ukázali dětem svůj čtenářský deník.

Děti se vždy na den, kdy měl přijít některý z rodičů, velmi těšily a byly náležitě pyšné, když do křesla pro hosta zasedla jejich máma, táta či babička.

Do projektu se zapojila i 1. A třída s třídní učitelkou paní Marií Ruszovou.

Touto cestou bych chtěla poděkovat rodičům, prarodičům z 1. A a to paní Květuši Langrové, Pavle Labajové, Markétě Sližové, rodičům z 1. B paní Lence Kawulokové, Mileně Foksové, Tereze Strumienské, Janě Szotkowské a panu Milanu Motykoví.

Je přáním dětí a nás učitelek pokračovat v tomto projektu i příští školní rok. Těšíme se společně na další rodiče – čtenáře a knížky, které nám představí.

Mgr. Szotkowská Lenka

FILŮVKA - můj historický pohled

V jižním cípu Těšínského Slezska je v Jablunkovském průmysku na rozvodí Černého moře a Baltu vesnice s bohatou historií - Mosty u Jablunkova. A v její jižní části na hranicích se Slovenskem (kdysi Uhrami) leží historicky nejvýznamnější část této obce „Šance“, nazvané dle pevnosti zde před 500 léty (ještě za Piastowců) zbudované pro ochranu hranic Těšínského Slezska s Uhrami, zejména proti Turkům, Tatarům a jiným nebezpečím z jihu, z uherské strany. Sloužila i jako celnice na hlavní formanské cestě (zvané furmaněc, mědná, jantarová apod.) mezi Slezskem a Uhrami. Tato, kdysi vojenská pevnost, i historicky nazvaná „Velká šance“, byla až do počátku 19. století hlavním centrem obranného systému hranice v Jablunkovském průmysku, který v délce asi 15 km obsahoval od Koniakowa (dnes v Polsku) až po Milošovou (dnes na Slovensku) řadu menších pevností a strážních objektů zvaných reduty (malé pevnůstky) a vachy (strážní stanoviště).

Do tohoto systému byla také zahrnuta lokalita v jihozápadní části Šanců přímo u hranice s Uhrami. Byla a je to velká, asi 20 hektarová bezlesá plocha na jižním svahu kopce místně zvaném Grůň historicky nazývaná „Szancza-ńsko łónka“ (Šančanská louka), a to i proto, že přes ni byl z Uher údolím Milošovského potoka relativně snadný přístup do Jablunkovského průmysku, a to mimo hlavní formanskou cestu. Proto tato plocha musela být také strážena. K tomuto účelu na severní straně louky na vrcholu již zmíněného kopce Grůně (530 m n. m.) bylo zřízeno v terénu dodnes patrné strážní stanoviště (vacha). Dolina na severním úpatí tohoto kopce je dodnes i v katastrálních mapách nazývaná „Dolinka pod Starou vachou“. Západní a jižní okraj louky tvoří hranice se Slovenskem (tehdy Uhrami). V její nejjižnější části, na soutoku dvou potoků (povodí Černého moře) v nejsnadnějším přístupovém místě z Uher byla na návrší nazvaném Grofička (dnes v Milošově na Slovensku) postavena strážní reduta, jejíž půdorys je dodnes v terénu patrný a je zaznamenána i v historické mapě z r. 1808. S ohledem na její historický význam a účel se dodnes nazývá „Šaněčki“. Podél většího z potoků (Jarošův potok), který tvořil východní okraj louky, vedla (kolem reduty) z Uher málo užívaná cesta (dnes již zaniklá) na vyvýšeninu (místně nazývaná Hyrbel) na severovýchodní straně Filůvky. Nad tím potokem byla na dohled z hlavní pevnosti (Velké šance) další reduta.

V polovině minulého století byla ještě patrná, dnes v důsledku socialistické hospodářské úpravy půdy (zplanýrování) v terénu již není znatelná. Obě tyto reduty jsou v historických mapách Šanců patrné (viz str. 90 publikace „Mosty u Jablunkova včera a dnes“ z r. 2014).

Tato druhá reduta (Hyrbel) byla nad pravým břehem Jarošova potoka. Pod ní, u potoka byla a je (dnes p.č. 272) usedlost nazvaná „Klokoč“ (usedlost s mlýnem - viz str. 187 výše uvedené publikace o Mostech), u níž se těžil jíl a zhotovovaly se a páliily cihly pro účely budování a opravování hlavní pevnosti (Velká šance). Tradice i praxe cihláře tam přetrvávala až do počátku 2. poloviny 20. století. Ještě v té době tam byly patrné prohlubně (jámy) vzniklé těžbou jílu. Jižní část Filůvky po levé straně Jarošova potoka až ke slovenské (uherské) hranici je nazývána „Za klokoč“ (i v současných katastrálních mapách).

Výše uvedená cesta z jihu, z Uher, podél Jarošova potoka, obou redut a Klokoče vedla přímo na rozcestí pod hlavní pevností k rotundě (kaple) sv. Petra a Pavla na hlavní formanskou cestu a pak na sever do Slezska.

Další přístupová cesta koňskými povozy z východu, ze Slezska, na „Šančanskou louku“ vedla obloukem po severní straně Grůně kolem „Staré vachy“ ze severozápadní strany, tedy ve směru od Uher, prudkým klesáním na jižní úpatí Grůně. Původně to byla přístupová cesta na strážní stanoviště - Starou vachu. Byla to jediná a velmi nebezpečná přístupová vozová cesta na louku (dodnes patrná a užívaná) a proto, zřejmě v průběhu 17. století projevil zájem o hospodaření na této louce nějaký Teofil, což zřejmě byl jeden z tzv. vybrańců - místních lidí vykonávajících strážní službu na pevnosti. Těšínská vrchnost, která v té době byla vlastníkem i pozemků patřících k pevnostnímu a strážnímu systému mu zřejmě za dobré služby povolila a snad i poskytla pozemek pro hospodaření na této louce. Místní zdrobnělina křestního jména Teofil je Fil, resp. Fila a šančanské louce se následně začalo říkat „Filowa łónka“ (Filova louka) a postupně zkráceně Filówka (viz mapa z r. 1800 na str. 186 a 187 výše uvedené publikace o Mostech), počestěné na počátku 20. století na Filůvka (doloženo podklady Zemského archivu v Opavě).

Přístupová cesta na Filůvku z koňskými povozy tak umožnila vznik prvního obydlí (písemně doloženého z r. 1693) označeného číslem 2 a později (zřejmě

za Marie Terezie) číslem 9 pro obec Mosty v poslušnosti majitelů do r. 1818: Kowallosky Adam a Šimon, Czmiel Adam, Kowallosky Josef, Bażgierz Jakub (doloženo podklady Zemského archivu v Opavě).

V první polovině 19. století, po zrušení celní a strážní funkce Velké šance, došlo rovněž k dalšímu přidělení vrchnostenské půdy jak vybrańcům za věrné a dobré služby, tak i v rámci kolonizace Valachům i na Filówce, a od té doby se tu usídlili další osadníci. Následně, s ohledem na to, že dosavadní přístupová vozová cesta z Grůně kolem „Staré vachy“ byla a je velmi nebezpečná, vznikla další cesta na Filůvku, a to zase ze západní strany z Uher z osady zvané Megoňky.

V důsledku zrušení celní a strážní funkce Jablunkovských šanců byly filůvčanské pozemky rozděleny na soukromé a vrchnostenské, v místním pojetí tedy na gazdovské a panské. Tento název a rozdělení je používáno dodnes jen s tím rozdílem, že panské nepatří těšínské vrchnosti, ale Státnímu pozemkovému fondu. Důsledkem postupného osídlování bylo, že do poloviny 20. století vzniklo na Filůvce šest dřevěných usedlostí.

Dle pamětníků z počátku 20. století, dřevěnice č. p. 9, která ještě v I. polovině 20. století byla průchozí se zvýšenými prahy a hliněnou podlahou v chodbě, měla na každé, tj. jižní i severní straně po 2 místnostech. Severní strana a jedna místnost na jižní straně sloužila majitelům k bydlení a v poslední byla ještě v 19. století krčma - ferlok (nálevna kořaly bez piva) pro pěší průchozí Filůvkou lesními stezkami z Uher do Slezska a naopak. V důsledku přístupové vozové cesty ze západu (od Uher) byl tento směr považován za vstup na Filůvku a za výstup byl považován východní směr (do Slezska), kde v údolí potoka vozová cesta končila, a proto místní starousedlíci dodnes pro tuto část Filůvky používají označení „V Zátku“ (vzadu) a „Do Zátku“ (dozadu).

Po II. světové válce dochází na Filůvce k nebyvalému rozvoji a to v důsledku toho, že v r. 1950 byla sem zavedena elektrina a od Šanců (tedy z východu) byla vybudována nová silnice s možností i automobilové dopravy. To umožnilo příčinlivým a pracovitým filůvčanským gorolům zvelebit svá obydlí tak, že dnes je zde 10 zděných rodinných domů a jedná rekonstruována rekreační dřevěnka.

Filůvka je součástí Chráněné krajinné oblasti Beskydy a leží v překrásném a čistém přírodním prostředí mezi lesy

a loukami pod horami s nádherným výhledem na hřebeny Předních hor Turzovské vrchoviny, Javorníků, Kysucké vrchoviny a Malé Fatry. Je vyhledávanou turistickou lokalitou, kterou prochází jak turistická, tak i cyklistická stezka. V údolí Filůvky byla po 30leté péči a studiu vyhlášena Ministerstvem životního prostředí sedmihektarová přírodní památka se vzácnou, chráněnou a ohroženou faunou a flórou.

V souvislosti s Filůvkou je zajímavá i ta informace, že od ní, asi 300 m na západ, již na slovenské straně je další, velmi navštěvovaná přírodní památka „Kamenné gule Megoňky“ – pískovcové koule, jejichž vznik není doposud geology jednoznačně vysvětlen a přes Filůvku tam vede naučná cyklostezka "Geopark Měgoňky - Šance".

Gavlas Ladislav, Filůvka čp. 239,
ladislavgavlas@volny.cz

Legenda k mapě Filůvky v pořadí dle textu v článku:

1. Grůň, kóta 632 m n. m., Stará vacha	8. Louky „Za Klokoč“
2. Dolinka pod Starou vachou	9. Stará severní cesta kolem Staré vachy
3. Reduta Šaněčky	10. Západní cesta z Uher (Megoňek)
4. Stará jižní cesta z Uher podél redut ke kapli u Velké Šance	11. Ferlok
5. Hyrbel - vyvýšenina	12. Historická lesní stezka do Slezska
6. Hyrbel - reduta	13. V zatku
7. Klokoč - historický mlýn a cihelna	14. Nová silnice z r. 1951 = cyklostezka
	15. Megoňky - kamenné koule

Pojďte s námi na Filůvku

Srdečně zveme na procházku za místními názvy na Filůvku ve středu 24. 6. 2020. Průvodcem po této malebné části Mostů u Jablunkova bude pan Ladislav Gavlas. Sraz v 16.30 na autobusové zastávce Mosty u Jablunkova, Šance - škola.

DOPISY OBČANŮ

Východ Slunce na Šancích
během jarní rovnodennosti

20. června 2020 ve 23:26 hodin středoevropského letního času končí astronomické jaro a začne astronomické léto. V tomto okamžiku dosáhne Slunce na své každoroční dráze nejsevernějšího bodu a bude tak v průběhu roku nejvýše nad obzorem, vstoupí do znamení Raka a severní polokoule Země se nejvíce přikloní ke Slunci.

V sobotu 20. června proto nastává i nejdelší den a samozřejmě také nejkratší noc. Den bude trvat 16 hodin a 20 minut. V noci se navíc Slunce noří pod obzor velmi mělce. Proto jsou u nás noci v tomto období hodně světlé a úplně se nesetmí. V období od 31. 5. do 10. 7. dokonce nenastává ani tzv. astronomická

Léto začne již 20. června

noc, která je definována polohou Slunce níže jak 18 stupňů pod obzorem. Tak hluboko se Slunce v tomto období neponoří, po celou noc trvá v tomto období jen astronomický soumrak. Slunce tak ozařuje všechny umělé družice, které v té době nad střední Evropou prolétají. Proto je v červnu vidět nejvíc umělých družic (umělé družice nesvítí, ale odrážejí sluneční záření). Vypadají jako hvězdy a naprosto tiše se pohybují všemi směry mezi skutečnými hvězdami. Na rozdíl od letadla nejsou vidět navigační světla, nemění směr letu, není slyšet žádný zvuk a nezůstává za ní kondenzační stopa. Většina umělých satelitů se pohybuje ze západní poloviny nebe k východní.

Datum letního slunovratu nepřipadá vždy na 21. červen, ale může se měnit, a to proto, že kalendářní rok trvá 365 nebo 366 dní, ale Země oběhne kolem Slunce za 365 dní 5 hodin 49 minut. Proto se okamžik letního slunovratu opožděje každý následující rok o oněch přebývajících 5 h 49 min. Zařazením přestupného roku se okamžik letního slunovratu „předběhne“ o 24 h - 5 h 49 min = 18 h 11 min. Přitom může dojít i ke změně data letního slunovra-

tu na 20. červen. V našem řehořském kalendáři vystupuje 400letý cyklus. Rokem 2000 jsme vstoupili do nového cyklu a na jeho začátku vzniknou největší rozdíly. Proto v první polovině 21. století případně letní slunovrat 41× na 21. 6. a devětkrát na 20. 6., pokud vycházíme ze středoevropského letního času. Na 20. červen případně letní slunovrat letos (poprvé od roku 1796) a v letech 2024, 2028, 2032, 2036, 2040, 2044, 2048 a 2049.

Astronomické léto je doba od letního slunovratu do podzimní rovnodennosti. V tomto roce na severní polokouli je to období od 20. června do 22. září. Den se v něm zkrátí z přibližně 16 hodin na 12 hodin. Na jižní polokouli je v tuto dobu astronomická zima. Klimatologické léto je období mezi 1. červnem a 31. srpnem. Vegetační léto je roční doba, kdy jsou průměrné denní teploty vyšší než 15 stupňů C. Závisí na nadmořské výšce krajiny.

Dnes je z ročních dob nejdelší právě léto a velmi zvolna se ještě prodlužuje z důvodu změn zemské dráhy. V roce 4000 bude léto o 6 hodin 43 minut delší než dnes. Teprve poté se začne zkracovat.

Roman Strzondala

DŮLEŽITÉ INFORMACE

PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY NA ZUŠ JABLUNKOV

**Zveme děti k talentovým zkouškám ke studiu
na Základní umělecké škole Jablunkov**

**PŘIHLÁŠKY KE STUDIU ODESÍLEJTE DO PÁTKU 12. 6. 2020
PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY BUDOU PROBÍHAT V TÝDNU OD 15. 6. 2020**

Během vyplňování on-line přihlášky si sami vyberete termín a čas, který Vám bude vyhovovat.

Zájemci o studium hudebního oboru nar. 2011 a starší si vyberou střední termíny - tito uchazeči budou přezkoušeni individuálně.

Zájemci o studium hudebního oboru nar. 2012 a mladší si vyberou pondělní, úterní případně čtvrteční termíny.

Pokud se některý uchazeč nemůže zúčastnit přijímacích zkoušek z důvodů pandemie, v termínu do 12. 6. 2020 napište na email: ondrej.bazgier@zusjablunkov.cz a bude s Vámi sjednán náhradní termín přijímacích zkoušek.

Proč si vybrat naši základní uměleckou školu?

V hudebním oboru naší ZUŠ se žáci učí hře na klavír, elektronické klávesové nástroje, varhany, housle, kytaru, zobcovou flétnu, klarinet, saxofon, trubku, pozoun, akordeon nebo zpěvu.

Náš výtvarný obor nabízí kromě rozvíjení dětí v klasických výtvarných tech-

nikách - kresby, malby, linorytu apod. také keramiku a nově i atraktivní výuku počítačové grafiky.

V letošním roce spouštíme pro hudební obor nový způsob talentových zkoušek, které nám má poskytnout informace o uchazeči hravou formou bez zbytečného stresování dětí. Děti si s námi v pětičlenných skupinkách zahrají pohádkový příběh v trvání cca 40 minut, během kterého si nenásilnou formou ověříme, zda motorika, muzikalita, rytmické cítění i zralost dítěte odpovídá požadavkům pro vzdělávání v ZUŠ.

Děti narozené v roce 2011 a starší budou přijímány individuální zkouškou muzikality a rytmického cítění - prošíme o připravení jednoduché písničky.

Ke zkouškám do výtvarného oboru přinese na ukázkou několik prací svých dětí. Na místě bude uchazeč vyzván k nakreslení obrázku libovolnou technikou.

Bližší informace k průběhu přijímacích zkoušek budou zveřejněny na našich internetových stránkách.

*MgA. Ondřej Bazgier, DiS.
Ředitel ZUŠ Jablunkov*

25. výročí založení pobočky ZUŠ v Mostech u Jablunkova při Soukromé základní umělecké škole v Třinci

Soukromá základní umělecká škola Tutti music Třinec spolu se svou pobočkou v Mostech u Jablunkova v letošním školním roce slaví dvacet pět let od založení.

V prostorách ZŠ v Mostech u Jablunkova již čtvrtstoletí vyučujeme hru na klavír, keyboard, housle a slezské gajdy. Místní gajdoši, pod vedením pana učitele Jiřího Zogaty, mají ve hře na tento nástroj mimořádné úspěchy a to několik vítězství v celonárodních kolech Základních uměleckých škol České republiky. Rovněž žáci v ostatních oborech nezůstávají pozadu.

V příštím školním roce 2020/2021 otevíráme nově výuku hry na klasickou kytaru. Zájemci, kteří by se chtěli naučit hrát na kytaru nebo jakýkoliv z ostatních nástrojů, se mohou přihlásit formou elektronické přihlášky, kterou najdou na stránkách szustrinec.cz. Talentové zkoušky proběhnou ve čtvrtek 18. 6. 2020 od 15:00 - 16:00 hod. v prostorách ZŠ Mosty u Jablunkova. Bližší informace u pana učitele Jiřího Zogaty.

Hrou na nástroj můžete udělat radost jak sobě, tak svým blízkým.

MgA. Eduard Turoň, ředitel školy

